

Vedr. høringssvar fra ekstern høring vedr. udkast til ny bekendtgørelse om plantedække og om dyrkningsrelaterede tiltag

Udkast til ny bekendtgørelse om plantedække og om dyrkningsrelaterede tiltag har været i offentlig høring i perioden 20. november - 13. december 2017 hos en bred kreds af myndigheder og interessenter.

Der er modtaget substantielle bemærkninger fra Landbrug & Fødevarer (L&F), Bæredygtigt Landbrug (BL), Danmarks Jægerforbund (DJ) samt Foreningen for Reduceret Jordbearbejdning i Danmark (FRDK). I det følgende gennemgås disse bemærkninger. Landbrugsstyrelsens (LBST) kommentarer hertil er anført i kolonnen med overskriften "opfølgning". Høringssvarene er kun gengivet i hovedtræk. For detaljerede oplysninger om svarenes indhold henvises der til de fremsendte høringssvar, som kan ses på høringsportalen.

	Bemærkninger	Opfølgning
1	Landbrug og Fødevarer (L&F)	
1.1	L&F finder det glædeligt, at bekendtgørelsen kan træde i kraft 1. januar i det år, hvor efterafgrøderne skal etableres i efteråret.	<u>Ingen opfølgning</u>
1.2	L&F finder det stærkt problematisk, at bekendtgørelsen ikke indeholder flere af de elementer vedr. behovet for fleksibilitet i forhold til efterafgrødekravet, som erhvervet har efterspurgt den seneste tid - særligt set i lyset af, at efterafgrødekravet nu er steget markant som følge af de nye efterafgrødeordninger.	<u>Giver ikke anledning til ændringer</u> LBST er løbende i dialog med forskere og erhvervet om nye virkemidler, der potentielt kan godkendes som alternativ til efterafgrøder. Nye alternativer bliver tilladt, så snart styrelsen vurderer, at der er tilstrækkelig dokumentation for effekten af virkemidlerne, samt at det er muligt administrativt at sikre, at den forventede effekt opnås.
1.3	Ifølge L&F er der et generelt ønske fra erhvervet om, at den meget detaljeorienterede regulering, inkl. datokrav mv., bør erstattes af regler, der underbygger mulighederne for at praktisere godt landmandskab. L&F	<u>Giver ikke anledning til ændringer</u> Det vil blive tilstræbt løbende at regelforenkle så meget, som det er muligt. Ift. ønsket om at sammenlægge datoer i eksisterende regelsæt kan det oplyses, at der i ministeriet løbende arbejdes på at mindske antallet af frister så vidt, det er muligt. Der vil endvidere i de kommende

	tilføjer, at den seneste teknologiske udvikling, som muliggør registrering af markmanagement, åbner døren for nye reguleringsmæssige principper, hvor egenkontrol kan spille et centralt element. Der efterlyses simple og meningsfulde regler, hvor godt landmandsskab og den teknologiske udvikling bør være bærende elementer frem for det nuværende regelkompleks.	år blive iværksat flere tiltag ift. digitalisering og præcisionslandbrug med henblik på at understøtte den teknologiske udvikling i landbrugserhvervet, herunder ift. øget egenkontrol og en mere fleksibel regulering. Bekendtgørelsens pilotprojektordning om præcisionslandbrug er blot det første af flere initiativer, der har til formål at understøtte denne proces.
1.4	L&F ønsker, at reglerne om husdyr-efterafgrøder integreres fuldt i reglerne for de pligtige efterafgrøder, så der kan opereres med et regelsæt mindre.	<u>Opfølgning</u> Giver ikke anledning til ændringer ift. bekendtgørelsesudkastet. I forbindelse med gennemførelsen af den målrettede regulering planlægges det, at reglerne om husdyr-efterafgrøder overflyttes til den nye lov. I den forbindelse kan reglerne om husdyr-efterafgrøder blive integreret i reglerne for de pligtige efterafgrøder.
1.5	L&F ser meget positivt på, at der etableres en pilotordning med teknologi og effektiv udnyttelse af kvælstof som alternativ til efterafgrøder.	<u>Ingen opfølgning</u>
1.6	L&F foreslår, at de deltagende bedrifter kan få hjælp til at gennemføre de krævede aktiviteter på den mest hensigtsmæssige måde og opfordrer til, at der kan gives støtte til den ekstra konsulenthjælp, der kræves for en succesfuld gennemførelse af pilotordningen.	<u>Opfølgning</u> LBST er enig i det fremførte behov for, at der faciliteres konsulenthjælp til de deltagende bedrifter. LBST arbejder derfor fortsat på at kunne iværksætte sådan en ordning, således at en succesfuld gennemførelse af pilotordningen sikres.
1.7	L&F foreslår, at pilotprojektordningen udvides til at inkludere flere end de 20 bedrifter, der fremgår af bekendtgørelsesudkastet. På denne måde afskærer man ikke landmænd fra at indgå i ordningen, således at det sikres, at virkemidlet testes på et bredt udvalg af bedrifter.	<u>Giver ikke anledning til ændringer</u> Formålet med pilotprojektet er at indsamle viden og erfaring omkring anvendelsen af præcisionslandbrug som potentielt nyt virkemiddel og er dermed i udviklingsfasen. Landbrugsstyrelsen finder det derfor hensigtsmæssigt at begrænse antallet af virksomheder i pilotprojektordningen, da miljøeffekten på nuværende tidspunkt ikke er kendt. Ordningen vil blive evalueret efter andet år, hvorefter der vil blive taget stilling til, om præcisionslandbrug kan implementeres som et generelt virkemiddel, eller om der er behov for at forlænge ordningen, evt. med justering af ordningens tiltag.
1.8	L&F finder, at det er afgørende for landmandens tilpasningsmuligheder på bedriften, at der bliver øget fleksibilitet i forhold til efterafgrødekravet ved en bredere palette af virkemidler. L&F nævner specifikt en række	<u>Opfølgning</u> Giver ikke anledning til ændringer ift. bekendtgørelsesudkastet. LBST takker L&F for de konkrete forslag til nye virkemidler. Forslagene vil indgå i arbejdet med et nyt virke-

	<p>forskellige virkemidler, som de finder er klar til implementering som alternativ til pligtige efterafgrøder og derfor skal indgå i bekendtgørelsen for den kommende dyrkningssæson:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nedmuldning af halm • Afbrydning af dræn og overrisling/infiltration af våde enge og små lokale vådområder • Lavbundsordningen • Minivådområder • Matriceminivådområder • Plantedække efter ompløjning af kløvergræs • Sædskifte med flerårige afgrøder • Nitrifikationshæmmere i gylle forud for majs og kartofler • Udbringning af fast husdyrgødning før efterafgrøder eller efter 1. november på lerjord og 1. februar på sandjord 	<p>middelkatalog, og det vil i den forbindelse blive evalueret, om virkemidlerne skal kunne bringes i anvendelse som alternativ til pligtige efterafgrøder, i den kommende målrettede regulering eller eventuelt i en kollektiv indsats.</p> <p>For så vidt angår halmnedmuldning kan LBST oplyse, at Aarhus Universitet i virkemiddelkataloget for 2. generations vandplaner har anbefalet, at nedmuldning af halm ikke anvendes som kvælstofvirkemiddel, da den udvaskningsreducerende effekt af halmnedmuldning er meget variabel. For så vidt angår minivådområder med overfladestrømning vil disse kunne anvendes i 2018 som kollektivt virkemiddel i en kommende tilskudsordning. I forhold til matriceminivådområder har forskningsinstitutionerne påpeget, at der er behov for yderligere undersøgelser af designet af matriceanlæg for at reducere eventuelle afledte negative sideeffekter. Dette undersøges i et igangsat forskningsprojekt hos Aarhus Universitet,</p> <p>Se desuden punkt 1.2.</p>
1.9	<p>Ifølge L&F viser to års forsøg i GUDP-projektet VIRKN, som ledes af Aarhus Universitet, at effekten af tidlig såning af vintersæd er betydelig højere end den, der svarer til den gældende omregningsfaktor på 4 til 1, idet omregningsfaktoren ifølge disse forsøg snarere skal være 2 til 1.</p>	<p><u>Giver ikke anledning til ændringer</u> LBST har tidligere i år bedt Aarhus Universitet om at foretage en revurdering af de fastsatte omregningsfaktorer mellem efterafgrøder og alternativer. For så vidt angår omregningsfaktoren mellem efterafgrøder og tidlig såning af vintersæd afventer LBST resultaterne fra forskningsprojektet VIRKN, når projektet er afsluttet. Disse resultater vil indgå i en evaluering af den fastsatte omregningsfaktor.</p>
1.10	<p>L&F mener desuden, der bør fastsættes en særlig omregningsfaktor for tidlig såning af vintersæd efter raps og bælgssæd. L&F mener, at tidlig såning bør indføres som et målrettet virkemiddel i sådanne sædskifter.</p>	<p><u>Giver ikke anledning til ændringer</u> LBST vil inddrage forslaget i forbindelse med evalueringen af omregningsfaktoren for tidlig såning, jf. punkt 1.9.</p>
1.11	<p>L&F mener ikke, at omregningsfaktoren for braklagte arealer er sat ud fra den faglige korrekte viden, og at omregningsfaktoren derfor bør korrigeres.</p>	<p><u>Giver ikke anledning til ændringer</u> LBST har tidligere i år bedt Aarhus Universitet om at foretage en revurdering af de fastsatte omregningsfaktorer mellem efterafgrøder og alternativer, herunder braklagte arealer. Forskerne har i denne forbindelse ikke fundet anledning til at justere den gældende omregningsfaktor. Styrelsen kan orientere om, at der i fastsættelsen af omregningsfaktoren indgår en række parametre, herunder et skøn af dødvægten af virkemidlet (udbredelsen af virkemidlet, inden det blev indført som alternativ til efterafgrøder).</p>
1.12	<p>L&F ønsker en udvidelse af antallet af arter og blandinger, der kan tælle</p>	<p><u>Opfølgning</u> Giver ikke anledning til ændringer i denne bekendtgø-</p>

	<p>som pligtige efterafgrøder. L&F bemærker, at behovet er blevet aktualiseret af, at det er konstateret, at olie-ræddike kan medføre en opformering af kålbrot, hvilket kan umuliggøre dyrkning af raps i en årrække. L&F påpeger derfor, at det er vigtigt, at alle kræfter forenes i at få udbredt andre efterafgrøder end olieræddike i sædskifter, der indeholder raps i sædskiftet.</p>	<p>relse.</p> <p>LBST kan informere om, at styrelsen planlægger at nedsætte en referencegruppe for efterafgrøder, der vil have til formål at understøtte og sikre fremdrift i afprøvnin-gen af nye arter af efterafgrøder i samarbejde med for-skerne. Erhvervet vil blive inddraget i dette arbejde.</p>
1.13	<p>L&F finder det positivt, at havre og hybridrug er medtaget som nye arter af efterafgrøder.</p>	<p><u>Ingen opfølgning</u></p>
1.14	<p>L&F ønsker accept af kvælstoffikse-rende efterafgrøder. L&F mener, under henvisning til Aarhus Univer-sitet's svar på en forespørgsel fra LBST vedr. risiko for merudvask-ning, at det er helt uforståeligt, at disse ikke er medtaget i udkastet til ny plantedækkebekendtgørelse. L&F påpeger, at særligt de økologiske producenter imødeser muligheden for at anvende kløvergræs som efter-afgrøde, da det vil bidrage til bedre økologiske sædskifter og en bedre næringsstofforsyning til de økologi-ske marker.</p>	<p><u>Opfølgning</u> Giver ikke anledning til ændringer ift. bekendtgørelses-udkastet.</p> <p>Brugen af kvælstoffikserende arter som et virkemiddel til at reducere kvælstofudvaskningen fra landbrugsarea-ler forudsætter, at det er muligt at fastsætte kriterier, der kan neutralisere den ekstra udvaskning, der forventes som følge af brugen af kvælstoffikserende arter. LFST har i den forbindelse iværksat et afklaringsarbejde i samarbejde med blandt andet forskere og repræsentan-ter fra L&F og SEGES, der har haft til formål at afdække, hvordan risikoen for merudvaskning kan neutraliseres. Det er LBST vurdering, at der fortsat udestår væsentlige afklaringer, inden styrelsen finder, at der er grundlag for at give mulighed for at benytte kvælstoffikserende arter som pligtige efterafgrøder.</p>
1.15	<p>L&F nævner, at SEGES tidligere har foreslået, at det skal være tilladt at iblande udsæd af alle arter i en nor-mal udsædsmængde af en effektiv kvælstofopsamler. På den måde me-ner L&F, at landmænd vil få langt flere muligheder, uden at miljøeffek-ten kompromitteres.</p>	<p><u>Giver ikke anledning til ændringer</u> Listen over tilladte arter af pligtige efterafgrøder udar-bejdes på basis af en løbende dialog med forskerne med udgangspunkt i nyeste viden. Udvalget af arter skal kun-ne sikre, at de efterafgrøder, der etableres på arealet, kan opnå den forudsatte effekt.</p> <p>Se desuden punkt 1.12.</p>
1.16	<p>L&F ønsker herudover, at kravene til pligtige efterafgrøder så vidt muligt bliver identiske med kravene til an-dre typer af efterafgrøder. Ifølge L&F er det vigtigt, at dette sker ved, at antallet af arter, der kan anvendes som pligtige efterafgrøder, udvides. Der henvises desuden til kravet om etablering i blandinger for MFO-efterafgrøder og vigtigheden af, at der kan anvendes blandinger, der</p>	<p><u>Giver ikke anledning til ændringer</u> Det tilstræbes, at de forskellige efterafgrødeordninger så vidt muligt har identiske regler. For så vidt angår ønsket om udvidelsen af antallet af arter henvises til punkt 1.12.</p>

	ikke opformerer sygdomme som kålbrot.	
1.17	L&F finder, at der er stort behov for en ændring af LBST's praksis, hvor-efter kun virksomheder, der er registreret i Register for Gødningsregnskab eller som har et efterafgrødekrav, kan overdrage opsparede efterafgrøder til andre virksomheder. L&F finder, at store arealer med efterafgrøder går tabt for landmanden ved forpagtning/salg af landbrug, og at dette ikke kan være intentionen i bekendtgørelsen.	<p><u>Opfølgning</u> Giver ikke anledning til ændringer ift. bekendtgørelsesudkastet.</p> <p>Landbrugsstyrelsen har været i dialog med erhvervet vedr. konkrete ønsker og vil fortsætte denne dialog.</p>
1.18	L&F finder, at der generelt er brug for, at reglerne om frister for etablering af efterafgrøder håndteres anderledes end i dag. Det gælder eksempelvis, hvor etablering af efterafgrøder om efteråret er umuligt grundet vejræssige forhold. L&F mener ikke, at det skal komme landmanden til skade, at høsten eksempelvis falder senere end normalt. L&F ønsker, at dette tilbagevendende problem håndteres på en måde så der skabes forudsigelighed og overensstemmelse med godt landmandskab i reglerne herfor.	<p><u>Opfølgning</u> LBST er opmærksom på, at situationen de seneste år har været u hensigtsmæssig, og der arbejdes i styrelsen på at finde løsninger, der kan håndtere eventuelle udfordringer relateret til vejrforholdene, samtidig med at effekten af efterafgrødeordningerne opretholdes. Erhvervet vil blive inddraget i dette arbejde.</p>
1.19	Til § 3, stk. 1, bemærker L&F, at det ville være ønskeligt, hvis man i DK får mulighed for at anvende kløver og vikkearter som pligtige efterafgrøder og som MFO-efterafgrøder.	<p><u>Opfølgning</u> Ønsket vedrører brugen af kvælstoffikserende efterafgrøder. Se pkt. 1.14.</p> <p>Reglerne vedrørende MFO-efterafgrøder fastsættes i bekendtgørelse om direkte støtte til landbrugere efter grundbetalingsordningen m.v.</p>
1.20	Til § 3, stk. 1, finder L&F det positivt, at hybridrug og havre (alle arter af Avena-slægten) er medtaget på listen over afgrøder, der kan sås frem til 20. august.	<u>Ingen opfølgning</u>
1.21	I forhold til § 6, stk. 1, nr. 2, giver L&F udtryk for, at det bør gøres muligt at anvende skorzonerrød, purløg og timian som efter- og mellemafgrøder efter sidste høstår. Endvidere bemærker L&F, at samme afgrøder skal kunne indgå i MFO-arealer i udlægsåret.	<p><u>Giver ikke anledning til ændringer</u> Listen over tilladte arter af pligtige efterafgrøder og mellemafgrøder udarbejdes på basis af en løbende dialog med forskerne med udgangspunkt i nyeste viden. Det er LBST's vurdering, at der ikke er tilstrækkelig dokumentation for, at effekten af efterafgrødekravet kan sikres, hvis det tillades at benytte de forslåede arter til opfyldelse af efterafgrødekravet.</p>

		For så vidt angår MFO-arealer henvises til bekendtgørelse om direkte støtte til landbrugere efter grundbetalingsordningen m.v.
1.22	Til § 7, stk. 1, nr. 3, bemærker L&F, at referenceåret for pil skal udgå, da det giver en bagatelagtig miljøeffekt, og da det vil være en administrativ lettelse.	<u>Giver ikke anledning til ændringer</u> Energiafgrøder, der allerede var etableret, før det blev muligt at anvende virkemidlet som alternativ til efterafgrøder, vil ikke bidrage med en ekstra miljøeffekt. Der- som referenceåret skulle udgå, ville det i stedet være nødvendigt at justere i omregningsfaktoren mellem efterafgrøder og energiafgrøder, idet det ville være nødvendigt at fraregne effekten af de arealer, der allerede var etableret med energiafgrøder, da alternativet blev indført.
1.23	L&F mener, at bestemmelsen i § 7, stk. 3, bør udgå i forenklingens tegn, da der er tale om meget små arealer.	<u>Giver ikke anledning til ændringer</u> Spørgsmålet drejer sig om referenceåret for energiafgrøder. Se punkt 1.22.
1.24	L&F mener ikke, at omregningsfaktoren mellem tidlig såning af vintersæd og efterafgrøder er i overensstemmelse med det fagligt korrekte. Det er L&F's holdning, at omregningsfaktoren skal være 3:1 i stedet for 4:1.	Giver ikke anledning til ændringer. Se punkt 1.9.
1.25	Til § 12, stk. 1, bemærker L&F, at det bør være muligt at overdrage overskud af efterafgrøder, selvom man ikke er omfattet af et efterafgrødekrav. L&F bemærker endvidere, at LBST i tidligere høringssvar har skrevet, at de vil indgå i dialog med erhvervet herom.	<u>Opfølgning</u> Giver ikke anledning til ændringer ift. bekendtgørelsesudkastet. Se punkt 1.17.
1.26	L&F spørger, hvorfor der stilles krav om en skriftlig aftale i forbindelse med overdragelse af efterafgrøder mellem to bedrifter, hvilket fremgår af § 14, stk. 1, nr. 3, og § 14, stk. 3. L&F finder dette krav overflødig og henviser til, at der foregår en digital overførelse i Tast selv-service i skemaet "Gødningskvote- og efterafgrøder". L&F spørger endvidere, hvad konsekvensen er, hvis landmændene ikke også har en skriftlig aftale på bedriften.	<u>Giver ikke anledning til ændringer</u> Indberetning om overførsel i skemaet "Gødningskvote – og efterafgrøder" kan ikke anvendes til opfyldelse af kravet om skriftlig aftale. Overdragelsen er en gensidig aftale, som kræver, at begge parter er bekendt med aftalen. Dette fremgår ikke af indberetningssystemet.
1.27	Ift. § 16, stk. 1, gør L&F gældende, at det skal være muligt at indberette i markplanlægningen i "ændringsperioden" frem til 16. maj. L&F bemærker endvidere, at LBST i tidligere høringssvar har skrevet, at de vil	<u>Opfølgning</u> Giver ikke anledning til ændringer ift. bekendtgørelsesudkastet. Se punkt 1.17.

	indgå i dialog med erhvervet herom.	
1.28	Ifølge L&F er SEGES uenig i den omregningsfaktor, der er anvendt i § 17, stk. 1, vedrørende reduktion af kvælstofkvoten ved manglende efterafgrøder.	<u>Giver ikke anledning til ændringer</u> Omregningsfaktorerne mellem efterafgrøder og kvælstofkvoten er baseret på beregninger foretaget af forskere fra Aarhus Universitet. I forbindelse med arbejdet med et nyt virkemiddelkatalog vil LFST se på, om der opstår behov for en revurdering af denne omregningsfaktor.
1.29	Med henvisning til reglerne om pilotprojektordningen, finder L&F det positivt med nye tiltag som alternativ til efterafgrøder. L&F ønsker, at følgende tilføjes i § 18, stk. 1: "med mulighed for forlængelse".	<u>Imødekommes delvist</u> LBST finder det ikke nødvendigt med den foreslåede tilføjelse vedrørende muligheden for forlængelse af pilotprojektordningen. Ordningen har til formål at skabe et vidensgrundlag med henblik på, at præcisionslandbrug som en dyrkningsform på sigt kan indgå som et virkemiddel i reguleringen. Pilotprojektordningen vil blive evalueret, når ordningen afsluttes i 2019, og det vil herefter på baggrund af det foreliggende vidensgrundlag blive besluttet, om præcisionslandbrug kan implementeres som et generelt virkemiddel, eller om der er behov for at forlænge ordningen, evt. med en justering af ordningens tiltag.
1.30	Til § 18, stk. 4, nr. 1, bemærker L&F, at punktet er overflødigt. L&F finder, at det må være andelen af korn og raps på bedriften, der er afgørende, og at dette kan tilføjes til punkt 2.	<u>Imødekommes</u>
1.31	Til § 18, stk. 4, nr. 1, bemærker L&F, at "og kilespredning" skal udgå, da dette er dækket af sektionskontrol.	<u>Imødekommes</u>
1.32	Til § 18, stk. 4, nr. 4, bemærker L&F, at størrelsen af bruget ikke skal være et kriterie i udvælgelsen. L&F forslår, at det snarere bør være antallet af husdyrgødningslagre, produktionssteder, mv.	<u>Imødekommes</u>
1.33	Til § 18, stk. 6, nr. 1, bemærker L&F, at MarkOnline, Næsgaard Mark o.l. bør udgå.	<u>Imødekommes</u>
1.34	Til § 18, stk. 6, nr. 2, bemærker L&F, at "Kemisk analyse" skal indsættes.	<u>Imødekommes</u>
1.35	Til § 18, stk. 7, nr. 1, bemærker L&F, at "Logfiler" skal udgå, idet der ikke findes logfiler for organiske gødninger.	<u>Imødekommes</u>
1.36	Til § 18, stk. 8, nr. 1, bemærker L&F, at der ikke skal stilles krav om elektroniske udbyttekort.	<u>Imødekommes</u>
1.37	Til § 18, stk. 8, nr. 2, bemærker L&F, at proteinindholdet kun gælder for	<u>Imødekommes</u>

	korn – det er ikke relevant for raps.	
1.38	Til § 19 mener L&F, at undtagelsen til jordbearbejdning om efteråret skal udvides til at omfatte majs generelt, og ikke kun kolbe- og kernemajs.	<u>Giver ikke anledning til ændringer</u> Arealer med kolbe- og kernemajs er jf. §19, stk. 4 nr. 12, undtaget fra forbuddet mod jordbearbejdning. Denne undtagelse gælder ikke majs generelt som følge af den forventede større kvælstofudvaskning fra disse arealer, hvis der jordbearbejdes i den periode, hvor forbuddet er gældende.
1.39	L&F mener, at undtagelsen i § 19, stk. 3, til forbuddet mod jordbearbejdning, der undtager gyllenedfældning efter korn eller helsæd, også skal gælde for grønkorn.	<u>Opfølgning</u> Giver ikke anledning til ændringer ift. bekendtgørelsesudkastet. LBST vil kontakte erhvervet mhp. at følge op på denne forespørgsel.
1.40	L&F bemærker ift. § 20, stk. 2, at reglerne vedrørende omlægning af fodergræs fortsat giver problemer på mange bedrifter, fordi de ikke harmonerer med angreb af stankelben. L&F ønsker derfor reglerne ændret således, at det også bliver muligt at foretage omlægning til tidligt sået vintersæd, evt. under forudsætning af, at det kan dokumenteres, at der er problemer med angreb af stankelben på arealerne. L&F bemærker endvidere, at hvis der ikke kan foretages en generel ændring, der giver mulighed for at etablere tidlig sået vintersæd efter fodergræs, bør forbuddet om omlægning af fodergræs ikke gælde, hvis græsafgrøden er græs uden kløver.	<u>Giver ikke anledning til ændringer</u> Det er styrelsens vurdering, på basis af udtalelser fra forskere ved Aarhus Universitet, at en tidlig omlægning af fodergræs til vinterraps giver gode muligheder for at foretage en optimal bekæmpelse af stankelben. Denne justering blev foretaget i sommeren 2017. Det vurderes derfor ikke at være nødvendigt at gennemføre yderligere undtagelsesmuligheder med henblik på at kunne foretage bekæmpelse af stankelben.
2	Bæredygtigt Landbrug (BL)	
2.1	BL takker for udvidelsen af listen over pligtige efterafgrøder med hhv. havre og hybridrug, som har været efterspurgt af landbruget.	<u>Ingen opfølgning</u>
2.2	BL ønsker en udvidelse af listen med kvælstoffikserende arter af efterafgrøder og påpeger, at forsøg viser, at fx bælgplanter er særdeles velegnede som efterafgrøde. Afgrødevalget bør dog helt naturligt lægges ud til fagligheden, så tilgangen og valget af efterafgrøder kan justeres løbende under hensyntagen til vejrforhold, geografiske forskelligheder og den teknologiske udvikling.	<u>Opfølgning</u> Se punkt 1.14.
2.3	BL udtrykker undren over, at mulig-	<u>Giver ikke anledning til ændringer</u>

	heden for at anvende pilotprojektordningen afgrænses til præcisions-teknologier. Når ordningen i sidste instans skal undersøge mulighederne for at finde alternativer til efterafgrøder, og dermed reelt alternative virkemidler mod kvælstofudvaskning, bør denne del være afgrænsningen og ikke et konkret projekt.	<p>Det er pilotprojektordningens formål at indsamle viden om, i hvilket omfang en præcis behovsfastsættelse og optimeret gødningstildeling samt anvendelse af præcisions-teknologier har positive miljøeffekter og dermed på sigt, som en dyrkningsform, kan indgå som et kvælstof-reducerende virkemiddel. Hensigten med ordningen er derfor ikke afgrænset til generelt at undersøge alternativer til efterafgrøder.</p> <p>LBST er dog generelt positive for at iværksætte undersøgelser og projekter med deltagelse fra erhvervet og ser det som en vigtig del af styrelsens måde at arbejde med udvikling af virkemidler og regler.</p>
2.4	BL beskriver, at de er tilhængere af tanken bag pilotprojektordninger men påpeger, at det er et problem, når der skal gå bureaukrati i de gode idéer ved at skulle ændre en bekendtgørelse, hver gang et projekt skal afprøves.	<p><u>Giver ikke anledning til ændringer</u> Bekendtgørelsen muliggør, at de deltagende virksomheder kan få godskrevet effekten ved udførelse af ordningens tiltag gennem en reduktion af efterafgrødekravet på baggrund af den i bekendtgørelsen fastsatte omregningsfaktor.</p>
2.5	BL foreslår, at andre interessante virkemidler som eksempelvis dyrkningsformen "conservation agriculture" bør være omfattet af pilotprojektordningen, og opfordrer til, at pilotprojektordningen ikke afgrænses til et bestemt projekt men udformes, så bestemmelsen ikke afskærer andre muligheder for at udvikle virkemidler.	<p><u>Giver ikke anledning til ændringer</u> Se punkt 2.3.</p>
2.6	BL henleder i øvrigt opmærksomheden på, at nyere forskning viser, at man ikke kan fokusere på enkelte stressfaktorer som fx N, men at man i stedet bør inddrage mange stressfaktorer (fx N, P, vandstrømning, m.m.)	<p><u>Giver ikke anledning til ændringer</u> Bekendtgørelsen har til formål at reducere udvaskningen af kvælstof fra landbrugsarealer. Det ligger p.t. udenfor rammerne af denne bekendtgørelse at fastsætte yderligere krav.</p>
3.	Danmarks Jægerforbund (DJ)	
3.1	Det bekymrer DJ, at både ordningen med målrettede efterafgrøder samt ordningerne med MFO, husdyr og pligtige efterafgrøder, giver landmænd ret til at destruere og nedpløje efterafgrøderne henholdsvis den 20. og 27 oktober. DJ foreslår, at efterafgrøder tidligst må destrueres efter 1. februar, da efterafgrøderne således kan give dækning og føde for vildtet henover vinteren.	<p><u>Giver ikke anledning til ændringer</u> Reglerne i bekendtgørelsen fastsætter datoer for, hvornår efterafgrøderne tidligst må destrueres. Det står landmanden frit for at lade efterafgrøderne ligge på arealet i længere tid. Aarhus Universitet har informeret om, at dette ofte er tilfældet – særligt på bedrifter beliggende på sandjord.</p>
3.2	DJ mener desuden, at gældende frist	<u>Imødekommes</u>

	for destruktion af efterafgrøder i majs bør fastholdes.	I bekendtgørelsesudkastet lægges der ikke op til en ændring af datoen for, hvornår efterafgrøder udlagt i majs tidligst må destrueres.
3.3	I forbindelse med "Pilotprojektordning om præcisionslandbrug" konstaterer DJ, at det er glædeligt, at der sættes fokus på at udnytte velkendt teknologi til optimering af udbringningen af handelsgødning.	<u>Ingen opfølgning</u>
3.4	DJ foreslår, at der udover præcisionslandbrugets kvælstofeffekt, også bliver undersøgt hvorledes en implementering af principperne i begrebet "conservation agriculture", kan bidrage til en forbedring af jordens dyrkningsegenskaber, opfyldelse af biodiversitets og klimamål bidrage til en sundere økonomi i landbruget.	<u>Giver ikke anledning til ændringer</u> Se punkt 2.3.
4.	Foreningen for Reduceret Jordbearbejdning i Danmark (FRDK)	
4.1	FRDK finder, at det nuværende snævre artsvalg for lovpligtige efterafgrøder er en stor hindring for, at landmænd kan vedligeholde og opbygge frugtbarheden af deres jord. Det bemærkes, at havre og hybridrug er tilføjet på listen over arter, der kan anvendes som pligtige efterafgrøder. FRDK mener, at dette er arter med gode egenskaber, men at de ikke vil medvirke til at opbygge en sund og biologisk levende jord, da arterne er beslægtede med de arter, der dyrkes i typiske danske sædskifter.	<u>Giver ikke anledning til ændringer</u> Havre og hybridrug er efter ønske fra erhvervet tilføjet på listen over pligtige efterafgrøder, der kan etableres frem til 20. august. Det har ikke med udgangspunkt i eksisterende viden været muligt at tilføje yderligere arter på listen over godkendte pligtige efterafgrøder. Der henvises desuden til punkt 1.12.
4.2	FRDK bemærker, at muligheden for at anvende kvælstoffikserende arter i efterafgrødeblandinger kan medvirke til at opnå en kraftigere efterafgrøde. Under henvisning til en besvarelse fra Aarhus Universitet's på en forespørgsel fra LBST vedr. arter af kvælstoffikserende efterafgrøder anmoder FRDK om, at de arter af kvælstoffikserende efterafgrøder, der nævnes i notatet, medtages på listen over pligtige efterafgrøder.	<u>Opfølgning</u> Se punkt 1.14.
4.3	Under henvisning til en besvarelse fra Aarhus Universitet's på en forespørgsel fra LBST vedr. arter af kvælstoffikserende efterafgrøder bemær-	<u>Opfølgning</u> LBST vil tage FRDK's bemærkninger med i det videre arbejde med kvælstoffikserende efterafgrøder. Se desuden punkt 1.14.

	ker FRDK, at de er enige i Aarhus Universitet's forslag omkring samtidig dyrkning af ikke-kvælstoffikserende arter. Dog vurderer FRDK, at de udsædsmængder, der angives af Aarhus Universitet, er sat for højt, og at krav om udsædsmængder bør kunne opfyldes med blandinger af arter.	
4.4	LFST anbefaler, at anvendelsen af kvælstoffikserende efterafgrøder som pligtige efterafgrøder følges af et krav om, at der ikke må udføres jordbearbejdning tidligst nedmuldes om foråret umiddelbart før såning (for eksempel tidligst en måned før forventet tidspunkt for såning af en vårsædsafgrøde).	<u>Opfølgning</u> LBST vil tage FRDK's bemærkninger med i det videre arbejde med kvælstoffikserende efterafgrøder. Se desuden punkt 1.14.
4.5	FRDK ønsker, at det tillades at udså andre plantearter end de allerede tilladte i op til 10 procent af den samlede udsæede frømængde (målt på antal frø). Det foreslås, at der er frit valg mellem alle ikke-kvælstoffikserende arter, der udbydes i efterafgrødeblandinger.	<u>Giver ikke anledning til ændringer</u> Se punkt 1.15.
4.6	FRDK ønsker, at følgende arter bliver tilladt at anvende som pligtige efterafgrøder: boghvede, solsikke, hør og sudangræs/sorghum, idet FRDK finder, at disse arter har en række positive egenskaber for bl.a. jord, insekter og vildt.	<u>Opfølgning</u> Giver ikke anledning til ændringer ift. bekendtgørelsesudkastet. Se punkt 1.12.
4.7	FRDK foreslår, at Conservation Agriculture indføres som virkemiddel mod kvælstofudvaskning, idet de finder, at dette dyrkningssystem binder mere kvælstof biologisk. Dette kan i første omgang indføres som en pilotprojektordning på 10 landbrug, således som det i bekendtgørelsen foreslås med præcisionslandbrug som virkemiddel. FRDK henviser endvidere til en række publikationer, der beskriver effekten af principperne i conservation agriculture på risikoen for tab af kvælstof.	<u>Giver ikke anledning til ændringer</u> Se punkt 2.3.